

**Wymagania edukacyjne wynikające z realizowanego programu nauczania „Słowa jak klucze”
(NR DKW – 4014 – 34/99)**

JĘZYK POLSKI KL. VI

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych Podstawą Programową w klasie szóstej,
- wypowiada się używając uboższego słownictwa, popełnia liczne błędy językowe i rzeczowe,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych i interpunkcyjnych,
- nie opanował podstawowych wiadomości o częściach mowy i składni,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności,
- nie bierze aktywnego udziału w lekcji i nie potrafi pracować w grupie.

Poziom podstawowy

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

Kształcenie literackie i kulturalne

- opanował technikę głośnego i cichego czytania ze zrozumieniem,
- czyta głośno wiersz dbając o płynność,
- czyta tekst z podziałem na role,
- czyta i rozumie tekst informacyjny,
- wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim, teatralnym i filmowym,
- stara się określić nadawcę i adresata wypowiedzi,
- wskazuje narratora,
- wskazuje postać mówiącą w wierszu,
- łączy tytuły omawianych utworów z nazwiskami autorów,
- dostrzega różnicę między językiem potocznym, a poetyckim,
- nazywa środki stylistyczne wskazane przez Podstawę Programową,
- stara się określić intencję nadawcy utworu,
- uważnie i ze zrozumieniem słucha utworów literackich,
- nazywa najważniejsze cechy postaci,
- nazywa uczucia bohaterów,
- odróżnia różne gatunki powieści na podstawie odpowiednich – charakterystycznych fragmentów,
- rozróżnia teksty: scenariuszy, powieści, scenopisów,
- stosuje słownictwo charakterystyczne dla opisu sytuacji,
- odróżnia opowiadanie od komentarza,
- wskazuje typowe cechy gatunków literackich objętych P.P.
- wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne w utworze,

- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- wymienia poznane ballady,
- zna podstawowe słownictwo związane z teatrem, filmem, prasą,
- zna rolę reklamy,
- wie, co to jest INTERNET.

FORMY WYPOWIEDZI

Uczeń:

Opowiadanie

- redaguje opowiadanie twórcze i odtwórcze w 1 i 3 osobie,
- buduje wypowiedzenie zachowując prawidłowy szyk wyrazów,
- posługuje się odpowiednimi formami osoby i czasu czasowników,
- posługuje się określeniami,
- stosuje krótki dialog, który stara się prawidłowo zapisać,

Opis

- posługuje się określeniami,

Streszczenie

- streszcza wydarzenia w porządku chronologicznym,

Charakterystyka postaci

- przedstawia postać,
- opisuje jej wygląd,

Sprawozdanie

- zachowuje porządek chronologiczny,
- zachowuje logiczną ciągłość wypowiedzi,

List

- redaguje list nieoficjalny,

Notatki z lektury

- redaguje notatkę,

Pisma użytkowe

- redaguje: telegram, instrukcję, przepis kulinarny, ogłoszenie, zawiadomienie.

NAUKA O JĘZYKU

Uczeń:

- rozróżnia rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki, czasowniki, przyimki, zaimki,
- stopniuje przymiotniki,

- odróżnia bezokolicznik od formy osobowej czasownika,
- odróżnia zdanie od równoważnika zadania,
- wskazuje podmiot i orzeczenie w zdaniu,
- dostrzega zdania bezpodmiotowe,
- doskonali prawidłową wymowę „ą – ę”,
- zna i stara się stosować poznane zasady ortograficzne,

Uczeń:

- znajduje wskazane hasło w odpowiednim słowniku,
- odczytuje z osi czasu wskazane daty i inne informacje na niej umieszczone,
- pracuje w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który osiągnął poziom oceny dopuszczającej i:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- rozumie każdy czytany tekst,
- czyta głośno tekst z odpowiednią intonacją,
- odróżnia autora od narratora,
- określa rodzaj narracji,
- wyszukuje fragmenty zawierające informacje,
- wskazuje korzyści płynące z INTERNETU.

FORMY WYPOWIEDZI

Uczeń:

- rozróżnia zdanie, równoważnik zdania, zawiadomienie,
- stara się określić formę czasownika,
- zamienia orzeczenie czasownikowe na orzeczenie wyrażone czasownikami nieosobowymi zakończonymi na – no, - to,
- nazywa zdania bezpodmiotowe,
- wyróżnia w rzeczownikach temat i końcówkę,
- wskazuje związki wyrazowe w zdaniu pojedynczym,
- stara się stworzyć zdanie złożone ze zdań pojedynczych,
- zna zasady pisowni nazw geograficznych,
- zna zasady interpunkcyjne dotyczące zdania złożonego,
- zna zasady przenoszenia wyrazów,
- wyjaśnia, po co używa się zaimków,
- wyróżnia zdanie podrzędnie złożone,
- przekształca zdanie pojedyncze w złożone,
- rozróżnia różne rodzaje stopniowania,
- zna zasadę pisowni z przysłówkami i przymiotnikami w stopniu równym, wyższym i najwyższym,
- tworzy przysłówki od przymiotników,
- wskazuje wyrażenia przyimkowe.

Uczeń:

- wnosi pomysły do pracy grupy.

POZIOM PONDPODSTAWOWY

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który osiągnął poziom ocen: dopuszczającej i dostatecznej oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

Uczeń:

- wskazuje środki poetyckie tworzące nastrój i rytm wiersza,
- stara się dostosować swą wypowiedź do okoliczności,
- redaguje list oficjalny,
- wypowiada się na temat uczuć,
- wypowiada się na temat wyobraźni, natchnienia,
- włącza się do dyskusji,
- wygłasza tekst z pamięci, dbając o podkreślenie głosem jego charakteru,
- oddaje dźwiękonaśladowictwo,
- redaguje tekst instrukcji,
- kojarzy postać twórcy z epoką, w jakiej żył i tworzył,
- dostrzega (na przykładzie utworów Jana Kochanowskiego) różnice między językiem staropolskim i współczesnym,
- wnioskuje o cechach postaci, na podstawie jej wyglądu, zachowania, wypowiedzi, sposobu mówienia,
- wypowiada się na temat uczuć, myśli i marzeń bohatera literackiego,
- określa rodzaj narracji,
- wypowiada się, uzasadniając swe zdanie,
- podejmuje próby oceny i wyboru,
- odróżnia narrację pamiętnikarską od innych,
- określa zasadę kompozycji utworu poetyckiego,
- wykorzystuje informacje podane na stronie tytułowej książki,
- porównuje cechy różnych bohaterów,
- stosuje wyrazy i wyrażenia mające wpływ na spójność tekstu,
- wyodrębnia motyw znanego bohatera,
- próbuje zredagować opis sytuacji,
- wskazuje środki artystyczne utrzymujące czytelnika w napięciu,
- dostrzega humor absurdalny,
- sporządza mapkę wydarzeń,
- wskazuje nawiązania literackie,
- wskazuje motywy wędrowne w poznanych utworach,
- opowiada fabułę na podstawie planu,

- rozpoznaje utwór fantastycznonaukowy,
- wyjaśnia okoliczności powstania Biblii,
- określa cechy utworu popularnonaukowego,
- redaguje opis, próbując zawrzeć w nim opinię o opisywanym obiekcie,
- dostrzega podobną problematykę w kulturze różnych ludów i narodów,
- nazywa cechy kierujące działaniami postaci biblijnych,
- wskazuje motyw biblijny w utworze,
- wyjaśnia znaczenie terminów teatralnych,
- wypowiada się na temat ulubionego aktora, uzasadniając swój wybór,
- nazywa wartości duchowe,
- opowiada o dziejach książki,
- analizuje dane statystyczne, wyciąga wnioski,
- wyjaśnia terminy związane z prasą,
- odróżnia tekst informacyjny od komentarza lub opinii,
- próbuje zareklamować dowolny produkt,
- wskazuje zagrożenia niesione przez INTERNET,
- wskazuje zalety i niebezpieczeństwa wynikające z oglądania telewizji.

FORMY WYPOWIEDZI

Uczeń:

- redaguje opowiadanie na podstawie własnych przeżyć lub lektury,
- wykorzystuje słownictwo nazywające uczucia, a także słownictwo oceniające,
- streszcza wydarzenia w porządku chronologicznym,
- używa w określonych sytuacjach zdań bezpodmiotowych,
- redaguje list oficjalny,
- świadomie posługuje się słownictwem wyrażającym intencję wypowiedzi,
- poprawnie wypełnia użytkowe druki pocztowe.

NAUKA O JĘZYKU (ORTOGRAFIA)

- określa poprawnie formę czasownika,
- stosuje odpowiedni rodzaj orzeczenia w zależności od celu wypowiedzi ustnej lub pisemnej,
- na podstawie orzeczenia wskazuje podmiot domyślny,
- buduje zdanie bezpodmiotowe,
- rozwija zdanie pojedyncze określeniami,
- tworzy zdanie złożone ze zdań pojedynczych,
- rozpoznaje zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie,
- stosuje poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych,
- wyjaśnia, jakie części mowy są zastępowane przez zaimki,
- określa części składowe zdania złożonego,
- poprawnie używa form liczebników głównych i porządkowych,
- poprawnie stosuje liczebniki: tysiąc, milion, miliard,
- poprawnie używa form liczebników zbiorowych i ułamkowych w zdaniach,
- rozpoznaje przymiotniki, które się stopniają,
- poprawnie zapisuje „nie” z różnymi częściami mowy,
- stopniuje przysłówki pochodzące od przymiotników,
- poprawnie zapisuje przyimki złożone,

- przekształca mowę niezależną w zależną i odwrotnie.

Uczeń:

- przyjmuje rolę w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który osiągnął poziom ocen: dostatecznej i dobrej oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

Uczeń:

- wyjaśnia różnicę między językiem potocznym a poetyckim,
- wskazuje środki poetyckiego wyrazu (epitety, przenośnie, porównania, uosobienie) i określa ich rolę w utworze,
- wyjaśnia zależność między środkami weryfikacyjnymi, a rytmem utworu,
- pięknie recytuje wiersz z odpowiednią intonacją,
- wskazuje osobę mówiącą w wierszu,
- wskazuje odbiorcę lirycznego,
- wskazuje podmiot liryczny,
- wypowiada się na temat uczuć podmiotu lirycznego,
- dostosowuje swoją wypowiedź do okoliczności,
- wyjaśnia, jak ważne są uczucia,
- dokonuje oceny codziennych sytuacji, wartościując je, uzasadnia swą opinię,
- odczytuje znaczenie symboli ukrytych w tekście,
- wyjaśnia znaczenie słowa symbol,
- wskazuje różne rodzaje narracji i określa ich rolę,
- określa główną ideę tekstu literackiego,
- odróżnia powieść podróżniczo – przygodową od relacji z podróży,
- rozróżnia plany filmowe i wyjaśnia, czemu one służą,
- podaje przykłady sytuacji opartych na humorze absurdalnym,
- rozpoznaje środki wykorzystywane do utrzymania uwagi czytelnika w powieści sensacyjno – kryminalnej,
- wyjaśnia, na czym polegają podobieństwa między baśnią a balladą,
- wyjaśnia, dlaczego Biblia jest księgą świętą i wyjątkową w dziejach ludzkiej cywilizacji i kultury,
- znajduje przykłady we współczesności odpowiadające problematyce biblijnej i przesłaniom zawartym w tej księdze,
- podaje cechy dramatu,
- podejmuje próbę refleksji nad sobą,
- reklamuje dowolny produkt, wykorzystując poznane środki oddziaływania,
- określa cechy nagrania radiowego,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności dotyczące pojęć związanych z kulturą,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności dotyczące różnych dziedzin sztuki.

FORMY WYPOWIEDZI

Opowiadanie

- redaguje i właściwie komponuje opowiadanie odtwórcze i twórcze z zastosowaniem dialogu,
- świadomie przekształca tekst ciągły na dialog,
- poprawnie stosuje mowę zależną i niezależną.

Opis

- redaguje opis dzieła sztuki.

Streszczenie

- posługuje się środkami językowymi zwięźle wyrażając treści.

Charakterystyka postaci

- stosuje wyrazy ekspresywne,
- umiejętnie dobiera cytaty.

Sprawozdanie

- stosuje znaki interpunkcyjne przy zapisie rzymskich i arabskich liczb typu: V liceum, 7 zawodnik,
- używa form nieosobowych czasowników zakończonych na – no i – to.

List

- poprawnie zapisuje zwrot do adresata i zwroty grzecznościowe w liście oficjalnym.

Notatki z lektury

- swobodnie posługuje się równoważnikami zdań i zawiadomieniem.

Pisma użytkowe

- swobodnie skraca tekst, pozostawiając niezbędne informacje,
- poprawnie stosuje skróty.

NAUKA O JĘZYKU

- używa poprawnie form gramatycznych wyrazów w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- poprawnie akcentuje wyrazy,
- konstruuje różne typy zdań,
- stosuje poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych,
- poprawnie pisze nazwy geograficzne,
- poprawnie pisze „nie” z zaimkami,
- poprawnie zapisuje liczebniki porządkowe w tekście,
- poprawnie stosuje wyrazy: liczba, cyfra, miliard,
- używa w zdaniach przysłówków w różnych stopniach,
- poprawnie zapisuje „nie” z przysłówkami w stopniu równym, wyższym i najwyższym.

Uczeń:

- porządkuje materiał wypracowany przez grupę,
- sporządza kartę katalogową książki,

- włącza się do rozmowy, posuwając naprzód tok rozważań.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego zakres wiedzy i umiejętności zdecydowanie wybiega poza program nauczania.